

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ПОНЯТЬ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА У СИСТЕМАХ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

Сніцар В.П.

Київський національний лінгвістичний університет

В умовах, коли наше суспільство вступило в епоху формування суспільних відносин по правовому принципу, мова стає особливо актуальною. Значення мови у галузі права, у тому числі кримінального, переоцінити дуже важко, оскільки сфера права використовує мову для активного регулювання суспільних відносин, впливаючи на волю та свідомість людей, виражаючи волю законодавця і доводячи цю волю до уваги учасників суспільних відносин [24, с. 85].

На сучасному етапі надзвичайно актуальною є необхідність переорієнтації дослідницького інтересу з мови назагал на окремі галузеві науки з їх лінгвістичною інтерпретацією. Дослідження проблем термінологічно-мовного оформлення є надзвичайно важливим й для теорії та практики кримінального права. Адже кримінальний закон має бути всебічно досконалим, чітким, доступним, зручним для застосування [22, с. 3].

Вивчення мови можливе тільки у зв'язку зі світоглядом, культурою та характером тієї спільноти, що є носієм цієї мови. Сприйняття світу певним етносом обов'язково відбивається у лексичних особливостях його мови. Кожна мова природно відображає певний спосіб сприйняття і організації світу. Притаманний їй спосіб концептуалізації дійсності є певною мірою універсальним, почасти національно специфічним, оскільки носії різних мов бачать світ по-різному, крізь призму своїх мов.

Метою статті є дослідження способів мовної репрезентації понять кримінального права в терміносистемах юриспруденції англійської та української мов.

Актуальність обраної теми зумовлена зорієнтованістю сучасних лінгвістичних досліджень на вивчення особливостей мовної концептуалізації знань та уявлень людини про навколишній світ, а також необхідністю виявлення національної специфіки та міжмовних подібностей у семантиці термінів кримінального права англійської та української мов.

Оскільки функція вербальних знаків є критерієм лінгвістичної реальності, інтерес мовознавців постійно звернений до розкриття суспільної функції мови, функціонування в системі явищ, які утворюють в своїй сукупності найскладніший соціальний механізм – життя суспільства у найрізноманітніших проявах людського інтелекту. За твердженням М.А. Пробста [17, с. 5], мова завжди обслуговує або колектив людей, або зв'язану в єдину систему сукупність колективів – суспільство. Тому правова держава не може обійтися без досконалого вияву думки, оскільки досвід теоретико-пізнавального і практичного пізнання світу окремими індивідами

може перетворитися у колективну правову свідомість тільки за допомогою мови [21, с. 295].

Сьогодні феномен мови права, в тому числі й кримінального, є об'єктом вивчення різних наук: юридичних, філологічних, а також формальної логіки, інформатики, філософії, соціології, історії, дипломатики, текстології тощо. Кожна з цих наукових галузей досліджує мову права доволі специфічно, розглядаючи феномен вербального втілення правової думки з різних позицій, у різних аспектах і площинах, за допомогою притаманних кожній науковій галузі наукових підходів і методів. Проте наприкінці минулого століття з'являється нова самостійна наукова галузь, яка втілює міждисциплінарний підхід до вивчення складного феномену мови права, розробляє власний науково-теоретичний і методичний апарат, спрямований на фундаментальне системне дослідження мовних явищ і процесів у юридичній сфері, – “юридична лінгвістика” (Ю.Ф. Прадід), або “юрислінгвістика” (М.Д. Голєв).

Наукові дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених-юристів та лінгвістів (Н.В. Артикуца, М.Д. Голєв, Т.В. Губасва, Ю.Ф. Прадід, В.Я. Радецька, А.С. Токарська, З.А. Тростюк, С.П. Хижняк, J. Olsson, R.M. Coulthard, A. Johnson та ін.) з даної тематики свідчать про те, що розв'язання актуальних проблем сучасної правознавчої науки неможливе без аналізу лінгвістичної структури фахових знань.

Удосконалення власного поняттєвого апарату є одним з основних завдань, які стоять сьогодні перед теорією кримінального права. Ці аспекти частково висвітлювались у працях українських та зарубіжних дослідників (Н. Артикуца, Р. Белкін, А. Вінберг, М. Кострова, В. Радецька, Б. Стецюк, З. Тростюк, J.M. Miller, L.M. Solan, P.M. Tiersma та ін.).

У мові кожний елемент належить до характерної їй мережі елементів і займає спеціальне місце в особливій мережі відношень. Коли ми порівнюємо дві (чи більше) мови, ми не можемо розраховувати на те, що знайдемо ідентичні мережі відношень [7, с. 19], оскільки слово однієї мови відрізняється від найбільш відповідного іншої мови, компоненти структури слова утворюють особливі зв'язки.

Дослідження системних відношень лексичних одиниць, що маніфестують поняття кримінального права в українській та англійській мовах, базується на зіставленні способів мовної репрезентації цих явищ у двох системах. Робота з юридичною термінологією вимагає комплексного лінгво-правового підходу, тобто повинна об'єднувати дві площини розгляду – правову й лінгвістичну. Розгляд лінгвістичних ознак юридичних термінів повинен здійснюватися через призму відповідної національної терміносистеми права.

Велика Британія належить до англо-саксонської системи права, де головним юридичним джерелом є судова практика, яка спирається на юридичні прецеденти, тобто на раніше винесені судові рішення. У цій системі міститься велика кількість понять, зовсім відмінних або навіть невідомих романо-германській системі права, до якої належить Україна. На відміну від Великої Британії, право в Україні є в

цілому кодифікованим, а основним законом держави визнається Конституція, де викладені основні законодавчі норми. Основними джерелами кримінального права в сучасній Великобританії є статuti і судові прецеденти. Основним джерелом кримінального права України є Конституція України як концептуальна база всього законодавства України, у тому числі й кримінального, яке систематизовано в основний законодавчий закон – Кримінальний Кодекс.

Сучасна наука стверджує, що реальна дійсність (Універсум), в якій існують всі народи, має більше подібних ознак, ніж розбіжностей [5, с. 25; 8, с. 69; 12, с. 96]. В зв'язку з цим можна стверджувати, що все, що написано однією мовою, може бути виражено засобами іншої мови. Проте кожна мова по-своєму членує дійсність на фрагменти. Таким чином, одному слову певної мови, яке виражає більш широке поняття, в іншій мові може відповідати декілька слів, кожне з яких виражає вужче поняття порівняно з першою мовою [6, с. 13]. Враховуючи те, що “глобалізація світових процесів сприяє взаємодії і зближенню концептуальних і мовних картин світу” [26, с. 12], можна стверджувати, що поняття є спільними для кожної мови, але в кожній мові вони представлені власними способами.

Останнім часом все більше лінгвістів (Н.Д. Арутюнова, А. Вежбицька, М. Джонсон, С.А. Жаботинська, О.В. Кравченко, О.С. Кубрякова, Дж. Лакофф, М.М. Полюжин, В.М. Телія, О.О. Селіванова, О.М. Шахнарович та ін.) пов'язують розв'язання різноманітних питань лінгвістичної теорії і практики з вивченням особливостей представлення знань у мові, а, отже, з когнітивною діяльністю людини. Значення в когнітивній лінгвістиці розглядається як вербалізоване знання, а не як певний статичний набір умов істинності, не як “жорстка структура семантичних компонентів” [9, с. 46], або диференційних семантичних ознак, а як діяльний акт мислення, як психологічний феномен, що є динамічною ієрархією процесів.

Власне лексичний склад мови найбільшою мірою фіксує і формує визначене уявлення про світ, його закони, просторово-часові зв'язки предметів і природних явищ – тобто *мовну картину світу*, яка у кожного народу є своєрідною. Когнітивісти вважають, що мовна картина світу заснована на перцептивній діяльності [18, с. 383]. Все, що людина може збагнути за допомогою своїх органів перцепції, вона вміщує в калейдоскоп уявлень про навколишній світ. Національна картина світу не може формуватися без мови. Мова – знаряддя пізнання. Вона фіксує його результати, відображає специфічні національні особливості бачення світу.

При дослідженні проблеми відображення картини світу дослідники, як правило, виходять із простої тріади: навколишня дійсність (реальний світ), відображення цієї дійсності у мозку людини (концептуальна картина світу) та вираження результатів цього відображення у мові (мовна картина світу) [20].

Концептуальна картина світу може бути визначена як когнітивна, оскільки є “результатом когніції (пізнання) дійсності і постає у вигляді мисленневих образів, сукупності упорядкованих знань, тобто концептосфери” [16, с. 18]. Концептуальна та мовна картини світу тісно пов'язані та взаємозумовлені. Проте, дослідники

переконають у тому, що мовна картина світу бідніша за концептуальну, оскільки в мовній системі виражається лише незначна частина уявлень про світ якогось мовного соціуму. Ймовірно, тому мовну картину світу часом називають наївною [2].

Будь-яка національна мова відображає когнітивні структури і вербалізує концепти притаманним лише їй способом, специфічно відображаючи об'єктивну дійсність, виступаючи як сукупність знань певного суспільства, етноса. Саме тому мова, відображаючи пізнавальну діяльність людей, “відображає єдину природу світу в концептуальному апараті людини, як універсальній поняттєвій системі” [10, с. 28].

Людина інтерпретує світ з допомогою мови, дивлячись із окресленого, суб'єктивного пункту бачення. У цьому сенсі мова не є віддзеркаленням світу, а лише віддзеркаленням людської думки. Інтерпретація світу не є довільною – вона залежить від самої реальності, від людської природи, і від досвіду та культурної спадщини. Ментальна організація реальності не відбувається поза вербальною системою символів – результати класифікаційної функції мови містяться в лексичній і семантичній (поняттєвій) системах кожної мови [4, с. 117].

Мова виступає кодовим (знаковим) організатором, який поєднує внутрішній світ людини із зовнішнім. Сприймаючи в процесі діяльності світ, людина фіксує в мові результати його пізнання. За визначенням Ч. У. Морріса, мова в повному семіотичному сенсі цього терміна – це будь-яка міжсуб'єктна сукупність знакових засобів, застосування яких визначене синтаксичними, семантичними й прагматичними правилами [13]. *Мовний код* розуміється як сукупність мовних засобів, що використовуються з комунікативною метою і характеризуються певною однорідністю (це можуть бути літературні мови, соціальні та територіальні діалекти, стилістичні різновиди однієї мови тощо) [14].

Мова допомагає формувати *етномовну картину світу* – продукт і рушія національної самосвідомості, а також виступає засобом етнічної ідентифікації, шляхом якої актуалізується зв'язок між конкретним мовцем і етносом [25]. *Етномовне кодування* культурно-історичного досвіду в значенні мовного знака пов'язано з когнітивною та дискурсивною іпостасями мовленнєвої та мисленнєвої діяльності. Воно впорядковує ціннісно-змістові відношення в межах будь-якого етнокультурного простору, при цьому координуючі механізми мови слугують своєрідною етномовною матрицею семантизації оточуючого світу [1, с. 69].

Загальна структура лексико-семантичної мікросистеми вибудовується на основі відношень семантичних компонентів, які фіксуються у внутрішній структурі одиниць, що вербалізують поняття у мовній системі. Дослідження семантичної структури слова, уточнення елементів значення слів здійснюється за допомогою *метода словникової ідентифікації, компонентного аналізу та метода опозицій*, які визначають структуру семантичного угруповання на основі поняттєвого членування мовного простору.

Говорячи про значення зіставлюваних слів, будемо мати на увазі передовсім їх репрезентації на рівні словникових дефініцій, що відповідає використанню

метода аналізу словникових дефініцій. При їх зіставленні можна виявити різні співвідношення між лексичними одиницями, коли, наприклад, в одному випадку складники семантем різних мов збігаються, а в іншому мають додаткові різні ознаки. Наприклад, порівняймо, укр. правопорушник ‘особа, яка здійснила або намагається здійснити незаконну дію, а також особа, яка сприяє цьому’ [СЗТ, 452] і англ. offender ‘особа, яка здійснила незаконну дію, зокрема, дію, яка кваліфікується як незаконна публічним правом’ [ODL, 341]. Семи ‘особа’, ‘незаконна’, ‘дія’ є спільними для обох мов. У значенні українського слова немає сем ‘публічне’, ‘право’, що вказує на концептуальні розбіжності принципів поділу права України і Великої Британії. В англійському відповіднику слова правопорушник відсутня сема ‘сприяє’, що свідчить про різне наповнення законодавчих норм загальним правовим змістом.

Опозиційний аналіз застосовується при дослідженні системних явищ мови на різних рівнях, що служить для виділення різних класів мовних одиниць, визначення таксономії цих одиниць на підставі їхньої семантично релевантної розбіжності за однією диференційною ознакою при схожості інших, тобто опозиції. Услід за М. Трубецьким, який розробив методу опозицій [23], у лінгвістиці виокремлюються опозиції відносно системи й опозиції між їх членами. Опозиції першого типу поділяються на *одномірні*, якщо сукупність ознак, спільних для обох її членів, не притаманна жодному іншому члену системи, і *багатомірні*, що не обмежуються одним протиставленням і поширюються на інші елементи в системі [19, с. 87]. Другий тип також має кілька різновидів: *привативні* (бінарні) як протиставлення за наявністю / відсутністю ознаки (наприклад, англ. *law – criminal law*; укр. *кодекс – кримінальний кодекс*), *градуальні* (ступеневі) із різним ступенем вияву однієї ознаки (наприклад, англ. *wrong – offence – crime*; укр. *правопорушення – злочин*), *еквіполентні* (рівнозначні), що характеризуються якісною специфікою диференційної ознаки (наприклад, англ. *misdemeanant – murderer – felon*; укр. *грабіж – мародерство*).

Метою компонентного аналізу є встановлення структури значення слова як певним чином організованої сукупності елементарних змістових одиниць – сем. Певна сукупність (набір) та конфігурація сем визначають структуру не тільки окремих термінологічних значень (терміносемема, ЛСВ), але й семантичну структуру термінологічної одиниці [3, с. 175]. Семи диференціюються за рівнем абстракції, а тому класифікація сем ієрархічна: перший рівень характеризується семами *категоріальними*: у іменників, напр. – “предметності” (англ. *tort, crime, misdemeanour*; укр. *правопорушення, злочин, вбивство*), у дієслів – “процесуальності” (англ. *abjudicate, incriminate, penalize*; укр. *обвинувачувати у скоєнні злочину, оголосити кримінально караним тощо*); другий рівень характеризується семами кількох порядків – *інтегральні, диференційні, периферійні*; останні називають ще *потенційними*, оскільки з ними пов’язується поява різного роду переносних значень та процес детермінологізації. Компонентний аналіз допомагає проникнути у глибинну семантику терміна, детально й у повному обсязі реконструювати або моделювати семантичну

структуру термінологічної одиниці, простежити, яким чином і на яких ділянках змінюється її семантика, визначити смислові зв'язки між термінологічними значеннями однієї одиниці, а також різних одиниць. Різні варіанти методу компонентного аналізу в юридичному термінознавстві виявляються релевантними і для розкриття генетичних та логіко-поняттєвих зв'язків між правовими поняттями [3, с. 176].

Порівнюючи семний склад лексичних одиниць на позначення понять кримінального права обох мов, ми можемо визначити ступінь тотожності концептуального уявлення про правові поняття та ступінь національно-специфічного змісту у маніфестації цих понять.

Поняття злочинного діяння представлено в англійській мові лексемою *crime*, а в українській мові – лексемою *злочин*. Основне семантичне значення цього поняття реалізується семами 'заподіювати', 'зло', 'порушувати', 'караний', 'суспільно-небезпечний', 'діяння' 'закон' та 'illegal', 'act', 'prohibited'.

Поняття злочинів за їх ступенем тяжкості маніфестуються українськими лексемами: *злочини невеликої тяжкості, середньої тяжкості, тяжкі та особливо тяжкі*. На відміну від української мови, в англійській мові на позначення цих понять використовуються різні за зовнішньою формою лексичні одиниці *misdemeanor, felony, tort, delinquency, delict, crime*, що свідчить про те, що в кожній мові є слова, які не мають семантичних еквівалентів у інших мовах.

Зв'язок кримінально-правових найменувань із системою понять (реалій) кримінального права як спеціальної галузі виявляється не лише у вираженні сутності цих понять, але й у відтворенні ієрархічних зв'язків між ними, зокрема родо-видових. Родо-видові відношення лексичних одиниць називаються гіпонімією. Е.В. Кузнецова вважає, що "у них знаходять своє вираження відношення роду і виду, властиві відповідно основним і маркованим членам таких опозицій" [11, с. 66]. Як найзагальніші й найуніверсальніші відношення гіпонімії вважаються найбільш фундаментальними парадигматичними смисловими відношеннями, через які структуровано словниковий склад мови [15, с. 478], і які так чи інакше охоплюють усю лексику. Гіпонімія як родовидове відношення є включенням однорідних одиниць у відповідний клас найменувань [ЛЭС, с. 104]. Слова, які відповідають видовим поняттям (наприклад, англ. *robber* – укр. *грабіжник*, англ. *thief* – укр. *зłodий*, англ. *briber* – укр. *особа, яка дає хабар*), виступають як гіпоніми стосовно слова, співвіднесеного з родовим поняттям (англ. *criminal*; укр. *злочинець (суб'єкт злочину)*) – гіпероніма, і як співгіпоніми відносно один одного. При гіпонімічній організації суттєвим є те, що кожний вищий клас складається з меншої кількості одиниць з більшим обсягом значення. Оскільки основою семантики терміна, його лексичного значення служить поняття, що ним виражається, яке не існує ізольовано від системи понять, що формуються професійно спрямованим мисленням у певній сфері діяльності, то за основу класифікації термінів для виявлення структури термінології галузі можуть бути взяті їх логіко-поняттєві зв'язки та відношення.

У системно-парадигматичних зв'язках кримінально-правових номінацій здебільшого посідають місце гіпоніми: наприклад, слова *killing, murder, manslaughter, infanticide* є гіпонімами по відношенню до гіпероніма *crime*. У межах привативних опозицій ці гіпоніми виступають у ролі маркованих елементів, а гіпероніми становлять основу такої опозиції.

У результаті проведеного дослідження способів вербалізації понять кримінального права в терміносистемах юриспруденції англійської та української мов ми дійшли таких висновків: концептуалізація правового знання маніфестується юридичною термінологією; значення терміна розкривається дефініціями через семантичні компоненти – елементарні одиниці змісту; спостереження за співвідношенням спільного та відмінного у мовній презентації понять кримінального права в системах досліджуваних термінів засвідчують як семантичну симетрію, часткову невідповідність, так і повну безеквівалентність. Зафіксовані явища віддзеркалюють своєрідність екстралінгвальних процесів, які охоплюють правові засади британського та українського суспільств та відмінності стереотипів сприйняття дійсності.

Література

1. *Алефиренко Н.Ф.* Этноязыковое кодирование смысла в зеркале культуры / Николай Федорович Алефиренко // Мир русского слова. – 2002. – № 2. – С. 69-74.
2. *Апресян Ю.Д.* Образ человека по данным языка: попытка системного описания / Юрий Дереникович Апресян // Вопросы языкознания. – 1995. – № 1. – С. 37-67.
3. *Артикуца Н.В.* Термінологічно-правовий фонд української мови: проблемиметодології дослідження / Наталія Володимирівна Артикуца // Система і структура східнослов'янських мов : зб. наук. пр. – К. : 1999. – С. 164-177.
4. *Барабаш О.* Лексичний склад мови як відображення картини світу народу / Ольга Барабаш // Вісник Львівського університету. – Сер. філологічна. – Вип. 38. – Ч. II. – 2006. – С. 116–120.
5. *Бархударов Л. С.* Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода) / Леонид Степанович Бархударов. – М.: «Международ. отношения», 1975. – 240 с.
6. *Білоус О.М.* Теорія перекладу: Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Олег Михайлович Білоус. – Кіровоград, 2002. – 116 с.
7. *Вежбицкая А.* Семантические универсалии и описание языков / Анна Вежбицкая. – М.: Языки русской культуры, 1999. – 776 с.
8. *Виноградов В. С.* Перевод. Общие и лексические вопросы: Учеб. пособие / Венедикт Степанович Виноградов. — 3. изд. — М.: Книжный дом "Университет", 2006.—237 с.

9. *Выготский Л.С.* Мышление и речь /Лев Семенович Выготский // Избранные психологические исследования. – М.,1956. – 519 с.
10. *Колшанский Г.В.* Объективная картина мира в познании и языке / Геннадий Владимирович Колшанский. – М.: Наука, 1990. – 108с.
11. *Кузнецова Э. В.* Лексикология русского языка / Эра Васильевна Кузнецова. – М.: Высш. школа, 1989. – 216 с.
12. *Латышев Л.К.* Курс перевода: Эквивалентность перевода и способы ее достижения / Лев Константинович Латышев. – М.: Международные отношения, 1981. – 247 с.
13. *Моррис Ч. У.* Основания теории знаков / Чарльз Уильям Моррис // Семиотика: Антология [сост. Ю. С. Степанов] – изд. 2-е, испр. и доп. – М.: Академический проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2001. – С. 45–97.
14. *Палінська О.М.* Переключення мовного коду в ситуації полілінгвізму (на матеріалі ідіолекту Ольги Кобилянської) / Олеся Михайлівна Палінська: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.15 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. — К.,2004. — 19с.
15. *Панько Т. І.* Українське термінознавство / Т. І. Панько, І. М. Кочан, Г. П. Мацюк. – Львів: Світ, 1994. – 216 с.
16. *Попова З.Д.* Понятие “концепт” в лингвистических исследованиях / З.Д. Попова, И.А. Стернин. – Воронеж, 1999. – 30с.
17. *Пробст М.А.* Текст в системах коммуникации / М.А. Пробст // Проблемы структурной лингвистики. 1979. – М., 1981. – С. 5
18. *Рахилина Е.В.* Основные идеи когнитивной семантики / Екатерина Владимировна Рахилина // Фундаментальные направления современной американской лингвистики. М.: МГУ, 1997. – С. 370-389.
19. *Селіванова О.О.* Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.
20. *Серебренников Б.А.* Как происходит отражение картины мира в языке?/ Борис Александрович Серебренников // Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира. – М.: Наука, 1988. – С. 87-107.
21. *Токарська А.С.* Юридична лінгвістика: актуальність становлення і перспективи розвитку / Антоніна Семенівна Токарська // Вісник Львів. ін-ту внутр. справ. – 2001. – №2. – С. 295-299.
22. *Тростюк З.А.* Понятійний апарат Особливої частини Кримінального кодексу України: монографія / Зоя Апполінаріївна Тростюк / Київськ. ін-т внутрішн. справ. – К. : Атіка, 2003. – 143 с.
23. *Трубецкой Н.С.* Основы фонологии / Николай Сергеевич Трубецкой. – М.,1960. – 372с.
24. *Ушакова Т. А.* Роль человека в общении / Т.А. Ушакова, Н.Д. Павлова, И.А. Заясова: Наука, 1989.- 192 с.
25. *Філіпчук М. В.* Етносимволіка мовних одиниць в українському обрядовому дискурсі: автореф. дис. ...канд. філол. наук. – К., 2007. – 20 с.

26. *Чередниченко О.І.* Про мову і переклад / Олександр Іванович Чередниченко. – К.: Либідь, 2007. – 248 с.

Прийняті скорочення

ЛЭС: Лингвистический энциклопедический словарь / [под ред. В. Н. Ярцевой]. – М., 1990. – 685 с.

СЗТ: Словник законодавчих термінів/ *Ред. Н. Стрілець*. – К.: Основа, 2000. – 604с.

ODL : Oxford Dictionary of Law / Ed. by E. A. Martin.– Oxford University Press, 2003.– 552 p.

Summary

The article deals with the ways of linguistic representation of criminal law notions in English and Ukrainian languages. Semantic correlations are the basic means for modeling the lexico-semantic system. The internal structure of the word or its meaning is the word's semantic structure. Each separate meaning is the subject to structural analysis in which it may be represented as sets of semantic components that verbalize notions in the language system. In order to reveal the semantic structure of the words denoting the criminal law notions in British and Ukrainian legal systems the method of dictionary definitions, the semantic opposition method and the componential analysis have been applied. Comparative analysis of the lexis manifesting criminal law notions in English and Ukrainian languages has made it possible to find out semantic divergences as well as similarities in the conceptual representation of criminal law notions.

УДК: 81'37: 811.161. +811.111+811.133.1

ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНА КАТЕГОРІЯ ЖИТТЯ В НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ТРАДИЦІЯХ (на матеріалі української, англійської та французької мов)

Сорока Т.В.

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

У сучасних лінгвістичних розвідках мовних образів світу, виокремлених шляхом аналізу значень різних слів, нагальною постає необхідність дослідження в порівняльному аспекті засобів фіксації та передачі аксіологічного знання – слів на позначення цінностей – з точки зору маніфестації ними навколишнього світу та відтворення категоріальних фрагментів мовних картин світу.

З позицій сучасної науки, цінностями вважають «ключові життєві орієнтири, спонукальні механізми людської діяльності і саму діяльність, результати історичного розвитку суспільства (матеріальну і духовну культуру). Відмінність між матеріальними і духовними цінностями полягає в тому, що матеріальні цінності служать для задоволення практичних потреб людей, а